

Danske filminstruktører tager ordet

19 danske filminstruktører, fordelt på fire generationer, optræder med diverse grader af veloplagthed i velforberedt interviewbog

Mette Hjort og Ib Bondebjerg: Instruktørens blik. En interviewbog om dansk film. Rosinante 2000. 294 sider. 399 kr.

Af Niels Weisberg

Forfatterne eller snarere interviewerne Mette Hjort og Ib Bondebjerg begynder bogens forord med at nævne, at bogen også udkommer i en engelsk udgave, da dens fremkomst i høj grad skyldes mangel på engelsksproget materiale om dansk film, og at der

ikke findes en bog, som så bredt viser både et dansk og udenlandsk publikum, hvad danske filminstruktører mener og tænker om deres arbejde, deres filmkunst og deres placering i både en national og international sammenhæng. Det er en bog både for den specielt interesserede og den som blot er optaget af dansk film. (s 7).

Efter en snes siders indledning om "dansk film: en lille filmkultur i en global medie verden", der kort og præcist skitserer de sidste årtiers

danske filmhistorie, og som også delvis kan opfattes som en sammenfatning af bogens hovedafsnit, interviewene, følger så disse, i alt 19, med udvalgte danske instruktører, fordelt på fire generationer, der spænder fra Gabriel Axel, født 1918, til Thomas Vinterberg, født 1969. Interviewene fylder hvert ca. 14 sider i gennemsnit. De indledes med en kort karakteristik af instruktøren og hans/hendes (hoved)værker, efterfulgt af en filmografi med årstal og titler og et billede af instruktøren samt et still fra en af filmene.

Til sidst i bogen er der en fire siders litteraturliste.

Velfunderede interviewere

Begge forfattere har tidligere beskæftiget sig med nutidens danske film - fx Mette Hjorts artikel 'Danish Cinema and the Politics of Recognition' i Bordwell og Carroll (eds.): *Post-Theory: Reconstructing Film Studies* fra 1996, og Ib Bondebjerg i hovedværket om nyere dansk film, Bondebjerg et al. (red): *Dansk film 1972-97* fra 1997 - og

deres spørgsmål vidner om stor indsigt og grundig forberedelse. Hvor interessante svarene er, afhænger naturligvis af den udspurgte instruktør, men diverse grader af veloplagthed er det generelle indtryk man får. Fx fortæller Henning Carlsen underholdende om Do-

nald Sutherlands stærkt skiftende vurderinger af manuskriptet til filmen *Oviri*, Jørgen Leth forklarer overbevisende om sin dokumentariske metode og æstetik, Braad Thomssen pointerer sproget - i modsætning til det visuelle - som udgangspunktet for sine film, Erik Carlsen og Lotte Svendsen betoner deres sympatier for de små og oversete i samfundet.

Spørgsmålene er ofte ret lange, idet interviewereren starter med fx at opridse en baggrund eller at fremføre en konstatering eller påstand for derefter at afslutte med at stille op til flere spørgsmål oven i hinanden om det samme emne - og her begynder bogen at blive lidt problematisk, for flere gange bliver svarene ikke uddybet med yderligere spørgsmål, eller instruktøren har måske ligefrem glemt, hvad der blev spurgt om: Fx nævner Henning Carlsen i sin beretning om *Sult* (s 52) sin yndlingsfilm Jacques Beckers *Smukke Marie* og siger, at

mens jeg lavede *Sult*, tænkte jeg på mange andre ting, men aldrig på *Smukke Marie*. Ikke desto mindre synes jeg, når jeg ser *Sult* i dag, at der er utrolig mange lighedspunkter mellem den og *Smukke Marie*.

Jeg i al fald er nysgerrig efter at vide bare nogle få af de mange lighedspunkter, men interviewereren følger ikke op. Et andet eksempel, hvor en uddybning ville have været interessant, er de forskellige slutninger på *Frøken Smillas fornemmelse for sne*. August siger (s 198): "Derfor lavede vi forskellige slutninger i et desperat forsøg på at finde noget, der gav en eller anden mening." Vi får aldrig at vide, hvad disse alternative slutnin-

Fra bogen: Donald Sutherland som maleren Gauguin i Henning Carlsens film *Oviri*. (Stillfoto: Rolf Konow.)

Fra bogen: Scene fra *Jørgen Leths Det gode og det onde*. (Foto: Henning Camre).

ger gik ud på, kun "den løsning, som vi valgte, er nok den bedste, vi kunne finde på det tidspunkt."

Vinterberg bliver spurgt (s 282) ang. dogme-konceptet, hvad forbindelsen er mellem demokrati, film og dekadence, men han vælger (bevidst?) kun at besvare et følgende spørgsmål, og Boredal glider uden om spørgsmålet (s 240) om forbindelsen mellem danske og amerikanske elementer i *Nattevagten*.

De samme emner

Hvor jeg gerne vil medgive forfatter-

ne i deres forord, at der hidtil ikke har eksisteret en bog, der så *brede* lader en vifte af danske instruktører selv føre ordet, finder jeg betegnelsen "dybgående interview" i bagsideteksten overdreven - hvad enten udtrykket skyldes forfatterne eller forlaget.

Stort set alle de interviewede instruktører ud-

spørges om de samme emner: Deres start i filmbranchen, et eller nogle væsentlige værker berøres mere eller snarere mindre grundigt, deres forhold til sproget (rigsdansk vs. dialekt, dansk vs. fremmedprog), deres syn på co-produktioner, deres filmiske forbilleder og påvirkning fra den danske filmhistorie. Og alle disse emner tilsammen behandles på 14 sider i gennemsnit.

Bogen kan opfattes som et interessant supplement til *Dansk film 1972-97*, der stadig er hovedværket om nyere dansk film, og flere af

interviewene giver appetit på at se eller gense nogle af de omtalte værker.

At forfatterne har udvalgt netop disse 19 blandt danske instruktører, har jeg kun den indvending imod, at jeg gerne havde set en tyvende, nemlig Jesper W. Nielsen, der foruden at have været klipper for Clausen, Refn og Vinterberg med sine kort- og spillefilm har overbevist denne anmelder om, at blandt 90'ernes nye danske instruktører er han den mest interessante visuelle begavelse.

Niels Weisberg er extern lektor ved Institut for Informations- & Medievidenskab, Aarhus Universitet.